

Szövetkezet utján élelmezzék Szegedet.

(Saját tudósítónktól.) Ismeretes az a háttér, amelyet a szeptemberi közgyűlés az élelmiszerüzorsora letörésére hozott. Vajda Béla törvényhatósági bizottsági tag most a következő indítványt nyújtotta be a polgármesterhez:

Tekintetes Közgyűlés!

1910. december hó 14-én a következő beadványt intéztem megboldogult dr. Lázár György polgármester urhoz:

„Nagyságos Polgármester ur! Ismeretes Nagyságod előtt, hogy az általános drágaság Szegeden is tetőpontját érte el és az élelmiszerek árainak tulmagassága miatt a mostani helyzeten segíteni kell.

Az is ismeretes Nagyságod előtt, hogy városunk lakosainak száma, fogyasztó képessége s általában városunk fejlődési viszonyai a városi lakosság által üzött állattenyésztés és élelmiszerek termelésével arányban nem állnak, hogy emiatt a piacra kerülő áru elégtelensége által városunkban az élelmiszereket ugyanoly drágán kell megfizetni, mint a fővárosban, pedig az ottani élelmezési viszonyok is nagyon kedvezőtlenek és sok pamaszra adnak okot.

A napi sajtóból köztudomásu, hogy a lakosság, löbbek között Szeged városa is Szerbia és Romániából való husbehozatal lehetősége iránt tesznek lépéseket, ezen megoldást azonban nem tartom oly állandó jellegűnek, mely által nyugodt élelmezési viszonyok következnek be egyszer és mindenkorra.

A nevezett államokkal való kereskedelmi viszonyaink a politikai átalakulásnak lévén alávetve, nem elégíthet ki bennünket, hogy ezen megoldás egy tarthatatlan helyzet végleges orvoslásának alapját képezze és mert a határvámok megnyitásával különben sem kecséget semmi sem, de a határzár megnyitása esetén a roppant nagy kereslet miatt a behozandó áruk sem lesznek elégségesek a szükséglet fedezésére. Bátorodom Nagyságodnak e tárgyban a következő előterjesztést tenni és kérni, hogy azt figyelmére méltatni és az ügyet tanulmányozás tárgyává tenni méltóztassék.

Létesítsen Szeged sz. kir. város a megillető körök: Kereskedelmi és iparkamara, Hus- és vásárpénztár, továbbá egyéb szegedi intézmények bevonásával a város által megfelelő (esetleg 50 százalékos) jegyzése mellett a mindenkori polgármester felügyelete alatt egy szövetkezetet.

Ez a szövetkezet bérbevenné a várostól és létesítene kielégítő méretű és területű gazdaságot, amely gazdaságban szarvasmarha, sertés, juh, ló, továbbá mindenféle szárnyas kellő számban tenyésztessék, létesítsen külön tehenészetet és tejgazdaságot, és azokat a lakosság fogyasztóképeségével megfelelően fejlessze.

Hasíttassék ki megfelelő terület ültetvények termelésére és az ott termelendő zöldség, neműek és konyhaszerek a szövetkezet vagyonaiként kezeltessenek és árusíttassanak.

Állíttassék fel a szövetkezet tulajdonaként minden városnegyedben árucarnok, mely mindezen élelmiszereket oly árban bocsássa Szeged város lakosságának rendelkezésére, mely egyrészt a befektetési és termelési viszonyokkal arányban áll, másrészt a lakosság érdekének is megfelelő.

Ezen árákat a szövetkezet a város hatóságával egyetértőleg állapítaná meg, azon célból, hogy ezáltal az időszakonként jelentkező drágaság ellensúlyozva legyen. Megjegyzem, hogy ezen árucarnokokban csakis szegedi polgár és csakis háziszükségletet szerezhetne be megfelelő igazolvány felmutatása mellett, hogy ezáltal visszaélések teljesen kizárassanak.

Ezen előterjesztésem keresztülvitele városunkra nagy fontossággal bírna, mert lakosságunk megóvatná attól, hogy az időszakonként jelentkező politikai, vagy más bekövetkező változások miatt nem volna kénytelen élelmi-szükségleteit idegen piacról igen drá-

gán beszerezni és nem volna kitéve annak, hogy élelmi-szükségletének beszerzésében áru-elégtelenség miatt kizsákmányolásnak legyen alávetve. Jólesőleg tapasztalná lakosságunk, hogy érdekei megvédésre találjanak. Sőt ez városunk fejlődésére is befolyással volna, mert a megfelelő megélhetési viszonyok minden ág-beli foglalkozásu egyén és család figyelmét városunkra terelnék és a lakosság számát és jólétét évről-évre növelnék, később pedig, mikor azt a helyi fogyasztási viszonyok, a Szövetkezet termelő- és tenyész-képessége által megengednék, a szövetkezet igen jól jövedelmező exportot teremthetne magának.

Ez volt az előterjesztésem 1910. december hó 14-én megboldogult dr. Lázár György polgármesternek.

A jelenlegi drágaság, tarthatatlan állapotok arra készítetnek, hogy ugyancsak ezen előterjesztéseimet megismételjem, de most már a tekintetes Közgyűlésnek bemutassam és arra kérem, hogy ezen tervezetemet tárgyalni, általánosságban elfogadni és a részletkérdések megvitatása végett a Polgármester ur önnagysága elnöklésével, a tanácsstagok, a főkapitány ur, valamint a törvényhatósági tagokból álló bizottság alakítását elrendelni méltóztassék.

Végül megemlíteni kívánom, hogy ezen szövetkezetet az 1910. év december hó 14. előterjesztésemmel szemben inkább altruisztikus alapon öhajtanám most szervezni 30 vagy 50 koronás részjegyekkel. Tehát a tőkének mondjuk ca. 50 százalékat a város, 50 százalékat Szeged város közönsége és érdekkörei vennék át.

A szövetkezet élére egy szakember volna meghívandó, aki a szövetkezeti tőkének egyharmadát jegyezni volna köteles. Ezzel az érdekeltiséggel bizonyos garantiát látnók a szakavatott vezetésben.

Aki ilyen részjegyeket vesz, az a szövetkezettől igazolványt kapna családja részére bevásárlandó háziszükségleteknek fedezésére. Szegényebb sorsu felebarátaink részére, kiknek nincsen módjukban az ilyen részjegyeket vásárolni, a mindenkori polgármester, mint a szövetkezet elnöke felhatalmazás alapján külön bevásárlási igazolványt kiállíthasson.

Azon reményben, hogy előterjesztésem a tekintetes Közgyűlés tetszésével fog találkozni, ajánlom a város érdekében indítványom elfogadását.

Szegeden, 1915. október hó 9-én.

Vajda Béla.

Románia kövesse Bulgária példáját.

— A román oroszofilek letörése felé. —

Bulgária energikus állásfoglalása a központi hatalmak mellett Románia egész közvéleményét foglalkoztatja. Mindinkább erősödik az a nézet, hogy Romániának Bulgária példáját kell követnie. A hangulat jellemzésére nagyszerűnek találjuk a „Moldova” alábbi cikkét, amely a *Délmagyarország* olvasóit tájékoztatni fogja a mostani helyzetről:

— Mi a oroszofil „hazafiaink” magatartása Bulgáriával szemben? Támadják most egyre Bulgáriát. Nincs joguk. Bulgária ugyanazt akarja, amit a mi oroszofiljeink akarnak, nemzeti ideáljaink megvalósítását. S ha nekünk szabad a nemzeti ideált megvalósítani, miért ne volna szabad megvalósítaniok a bolgároknak?

A bolgárok reális politikát csinálnak, a mit nekünk, románoknak is meg kell csinálni a bolgárok mintájára. *A oroszofilek támadása a bolgárok ellen nem román érdekből, hanem orosz érdekből indult meg.*

— Ugyanis Bulgária most tér át nyíltan a központi hatalmakhoz, ez fáj a román oroszofileknek, az hogy megbukott a bolgár munkapárt. A dekadens francia kulturájú román képtelen belátni Bulgária reális politikájának helyességét, és azt az óriási ellentétet, amely Románia és Franciaország érdekei között van. Románia és Franciaország és szövetségesei között valóságos érdek-antagonizmust rejt mélyében a jövő.

— Annak a vakságnak, amely azt az ellentétet nem látja, első szánandó áldozata Ohilka herceg lesz, aki különben becsületes, őszinte, román hazafi. Az ő bukása szánalmat fog kelteni.

— A többi fajtájú oroszofilnek csak az fáj, hogy Bulgária józan magatartása és elhatározása az ő gonosz szerepüknek hamarosan véget vet és meghusztítja a oroszofil-politikába helyezett számításait.

— És vannak a oroszofilek között olyanok, akik érthetetlen magyargyűlöletből azt mondják: „inkább oroszok legyünk, semmint a magyarokkal tartsunk.” Ennek képviselője és áldozata Crainiceanu tábornok.

— Az akciók, ligák, föderációk emberei, Filipescu, Jonescu, Mandrescu azért haragsza-

nak, mert Radoszlavov okos, energikus eljárása Románia politikáját végre más, határozott irányba téríti, arrafelé, oda, ahova a háboru elején kellett volna állnia, a központi hatalmakhoz.

— Mi, akik kezdettől fogva a fenti görök ellenfelei vagyunk, egyáltalán nem osztjuk ezen urak Bulgáriaellenes kifakadásait. Ők kezdettől fogva blüms uton járnak.

Bulgária csak azt csinálja most éppen, a mit életérdekei diktálnak. Ez jól tudva azt, hogy mily rettenetes sors vár rá, ha Oroszország győz, ha kezeit a Dardanellákra teszi, Macedóniát magáénak tudva, reális módon látja azt is, amit, sajnos, nálunk annyian nem akarnak, vagy nem tudnak belátni, hogy a központi hatalmak győzelme kétségtelen, mindegyre határozottabban a központi hatalmak mellett foglal állást. *Ebben csak az a szomorú, hogy elvette, úgy látszik, Románia elől azt a szerepet, amely a múltban az övé volt, azt, hogy ő legyen a német-osztrák-magyar blokknak Fekete-tengeri elővédje. Most látszik meg igazán, mit veszített Románia a oroszofilek gonosz politikája és a kormány habozó, félénk magatartása által.*

— Életérdekeink azt diktálták, hogy kezdettől fogva a központi hatalmakkal menjünk, amelyekről újlag mondjuk: *kétségtelen, hogy győzni fognak.*

— A kormány habozása és a oroszofilek gonoszúsága Bulgáriának csinálták az utat a nagyság, a nemzeti ideál megvalósulása felé.

— Ha Románia kormánya és a megvásárolt oroszofilek tovább provokálják nevetséges kiruccanásaikkal a központi hatalmakat, ha tovább áztatjuk a világot, hogy az oroszok még mindig győzhetnek, hogy megtörik a német front nyugaton, hogy a Dardanellák elesnek, hogy majd kikötnek az antant erős hadai a Balkánon satöbbi, satöbbi... azt érjük el, hogy Bulgária Macedóniával, Kavallával és talán Dobrudzsával megnagyobbodva kerül ki a jelen háborúból, mi pedig megki-sebbedve, hírnévben és területben leszünk önmagunk bukásának keserves tanúi.

— Nekünk a Károly király politikáját kellett volna folytatnunk, amelyet folytatott ed-